

**BORSA
İSTANBUL**

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI

**ÜÇ AYLIK VE YILLIK BAZ YÜK ELEKTRİK
VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİ**

Şubat 2018

İçindekiler

Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	3
İşlem Gören Üç Aylık ve Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	3
Üç Aylık ve Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinde Basamaklandırma Uygulaması	3
Basamaklandırma Uygulamasında Pozisyonların Aktarımı	4
F_ELCBASY19 Sözleşmesinde Basamaklandırma Örneği	4
F_ELCBASQ119 Sözleşmesinde Basamaklandırma Örneği	4
Kar / Zarar Hesaplaması Örneği	5
İşlem Defterleri	6
Borsa İstanbul	6
Takasbank	6
Basamaklandırma Raporu	7

Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Üç Aylık ve Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri 2017/93 sayılı duyurumuz kapsamında 12 Ocak 2018 tarihinde işleme açılmış olup, 1 Şubat 2018 tarihi itibarıyla piyasa yapıcılık uygulamasına dahil edilmiştir. Sözleşme unsurları ile piyasa yapıcı hak ve yükümlülüklerine ilişkin detaylı bilgiye [VİOP Uygulama Usul ve Esasları \(UUE\)](#) dokümanı üzerinden ulaşılabilir.

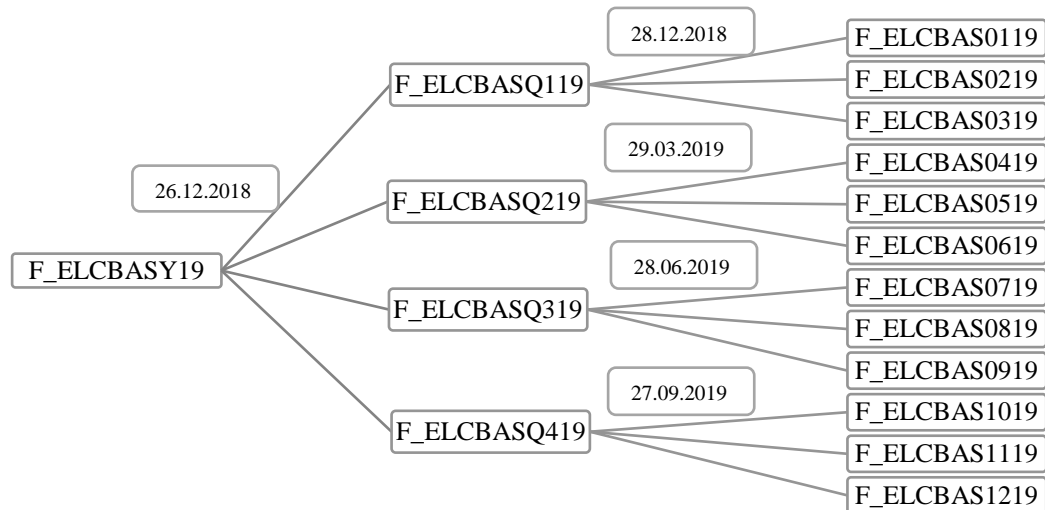
İşlem Gören Üç Aylık ve Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Piyasada, içinde bulunulan yıla ve sonraki iki yıla ait üç aylık sözleşmeler ile içinde bulunulan yılı takip eden iki yıla ait yıllık sözleşmeler işlem görür. Şubat 2018 itibarıyla işleme açık olan sözleşmeler aşağıda verilmektedir.

Sözleşme Sınıfı	Sözleşmeler	Sözleşme Büyüklüğü (MWh)	Son İşlem Günü
Üç Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	F_ELCBASQ218	218,4	30.03.2018
	F_ELCBASQ318	220,8	29.06.2018
	F_ELCBASQ418	220,8	28.09.2018
	F_ELCBASQ119	216,0	28.12.2018
	F_ELCBASQ219	218,4	29.03.2019
	F_ELCBASQ319	220,8	28.06.2019
	F_ELCBASQ419	220,8	27.09.2019
	F_ELCBASQ120	218,4	30.12.2019
	F_ELCBASQ220	218,4	30.03.2020
	F_ELCBASQ320	220,8	29.06.2020
	F_ELCBASQ420	220,8	29.09.2020
Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri	F_ELCBASY19	876,0	26.12.2018
	F_ELCBASY20	878,4	26.12.2019

Üç Aylık ve Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinde Basamaklandırma Uygulaması

Üç aylık ve yıllık elektrik vadeli işlem sözleşmeleri son işlem günlerinde işleme kapatılarak basamaklandırma işlemine tabi olurlar

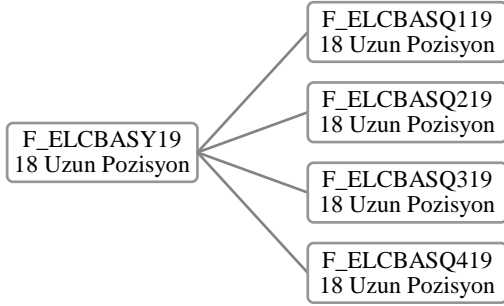

Basamaklandırma Uygulamasında Pozisyonların Aktarımı

Basamaklandırma işlemine tabi olan sözleşmede açık pozisyonu olan bir hesabın pozisyonları basamaklandırma işleminin gerçekleştiği sözleşmelere eşit sayıda aktarılır.

F_ELCBASY19 Sözleşmesinde Basamaklandırma Örneği

Yıllık sözleşmeler vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki 3. iş gününde basamaklandırma işlemine tabi olur ve bu sözleşmedeki açık pozisyonlar vade dönemi içerisindeki üç aylık sözleşmelere aktarılır. Aşağıdaki örnekte 2019 yılı sözleşmesinde 18 uzun pozisyonun basamaklandırma tarihinde (26/12/2018) üç aylık sözleşmelere aktarılması yer almaktadır.

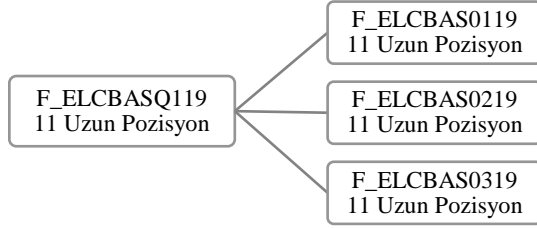
F_ELCBASY19 sözleşmesinin basamaklandırma işleminden önce pozisyonlar			F_ELCBASY19 sözleşmesinin basamaklandırma işleminden sonra pozisyonlar		
Tarih	ÜYE	A	Tarih	ÜYE	A
26.12.2018	HESAP	DE-1	27.12.2018	HESAP	DE-1
F_ELCBAS0119	Uzun		F_ELCBAS0119	Uzun	
	Kısa			Kısa	
F_ELCBAS0219	Uzun		F_ELCBAS0219	Uzun	
	Kısa			Kısa	
F_ELCBAS0319	Uzun		F_ELCBAS0319	Uzun	
	Kısa			Kısa	
F_ELCBASQ119	Uzun		F_ELCBASQ119	Uzun	11
	Kısa	7		Kısa	
F_ELCBASQ219	Uzun		F_ELCBASQ219	Uzun	18
	Kısa			Kısa	
F_ELCBASQ319	Uzun		F_ELCBASQ319	Uzun	18
	Kısa			Kısa	
F_ELCBASQ419	Uzun		F_ELCBASQ419	Uzun	8
	Kısa	10		Kısa	
F_ELCBASY19	Uzun	18			
	Kısa				

*Basamaklandırma işlemine tabi olan ve pozisyon aktarılan sözleşmeler koyu renk ile gösterilmiştir..

F_ELCBASQ119 Sözleşmesinde Basamaklandırma Örneği

Üç aylık sözleşmeler vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki 1. iş gününde basamaklandırma işlemine tabi olur ve bu sözleşmedeki açık pozisyonlar vade dönemi içerisindeki aylık

sözleşmelere aktarılır. Aşağıdaki örnekte 2019 yılı 1. çeyreğine ait üç aylık sözleşmedeki 11 uzun pozisyonun basamaklandırma tarihinde (27/12/2018) aylık sözleşmelere aktarılması yer almaktadır.

F_ELCBASQ119 sözleşmesinin basamaklandırma işleminden önce pozisyonlar			F_ELCBASQ119 sözleşmesinin basamaklandırma işleminden sonra pozisyonlar		
Tarih	ÜYE	A	Tarih	ÜYE	A
27.12.2018	HESAP	DE-1	31.12.2018	HESAP	DE-1
F_ELCBAS0119	Uzun		F_ELCBAS0119	Uzun	11
	Kısa			Kısa	
F_ELCBAS0219	Uzun		F_ELCBAS0219	Uzun	11
	Kısa			Kısa	
F_ELCBAS0319	Uzun		F_ELCBAS0319	Uzun	11
	Kısa			Kısa	
F_ELCBASQ119	Uzun	11			
	Kısa				
F_ELCBASQ219	Uzun	18	F_ELCBASQ219	Uzun	18
	Kısa			Kısa	
F_ELCBASQ319	Uzun	18	F_ELCBASQ319	Uzun	18
	Kısa			Kısa	
F_ELCBASQ419	Uzun	8	F_ELCBASQ419	Uzun	8
	Kısa			Kısa	

*Basamaklandırma işlemine tabi olan ve pozisyon aktarılan sözleşmeler koyu renk ile gösterilmiştir.

Kar / Zarar Hesaplaması Örneği

Üç aylık ve yıllık elektrik vadeli işlem sözleşmeleri basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmamakta olup, son işlem günlerinde gün sonu uzlaşma fiyatı üzerinden kar/zarar hesaplaması yapılarak kapatılmaktadır. Kapanan sözleşmenin uzlaşma fiyatı, aynı zamanda aktarılan pozisyonların da maliyeti olmaktadır. Aylık elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde olduğu gibi bu sözleşmelerde de mevcut piyasa koşulları gözetilerek piyasa yapıcılardan fiyat alınması vb. yöntemlerle Uzlaşma Fiyat Komitesi tarafından uzlaşma fiyatı değişikliğine gidilebilmektedir. F_ELCBASQ218 sözleşmesinin basamaklandırma işleminde kar/zarar hesaplama örneği aşağıda bulunmaktadır:

F_ELCBASQ218 sözleşmesinin vade dönemi Nisan–Mayıs–Haziran aylarıdır. Sözleşmenin son işlem ve basamaklandırma günü vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki ilk iş günüdür. 2018 yılı Mart ayının son takvim günü 31 Mart Cumartesi, bu tarihten önceki ilk iş günü ise 30 Mart Cuma olduğu için, F_ELCBASQ218 sözleşmesi için “Son İşlem ve Basamaklandırma Günü” 30 Mart 2018’dir.

F_ELCBASQ218 sözleşmesinde 29/03/2018 gün içinde 165 fiyat ile 10 uzun pozisyon alındığını ve gün sonu uzlaşma fiyatının 167 TL olarak belirlendiğini varsayalım.

Tarih	Açıklama	Sözleşme	Gün Sonu Uzlaşma Fiyatı	K/Z
29.03.2018	F_ELCBASQ218 sözleşmesinde 10 Uzun Pozisyon alınır. İşlem Fiyatı=165,00	F_ELCBASQ218	167,00	$(167-165)*218,4*10 = +4368$ TL

30 Mart gün içinde yeni pozisyon alınmadığı durumda gün sonunda üç aylık sözleşme basamaklandırma işlemine tabi olacak ve açık pozisyonlar aylık sözleşmelere aktarılacaktır. 30 Mart günsonunda üç aylık sözleşmenin uzlaşma fiyatının 166 TL, Nisan-Mayıs-Haziran aylarına ait aylık sözleşmelerin uzlaşma fiyatlarının ise sırasıyla 167, 165 ve 168 TL olduğunu varsayalım.

F_ELCBASQ218 10 Uzun Pozisyon	F_ELCBAS0418 >> 10 Uzun Pozisyon
	F_ELCBAS0518 >> 10 Uzun Pozisyon
	F_ELCBAS0618 >> 10 Uzun Pozisyon

F_ELCBASQ218 sözleşmesinin son işlem ve basamaklandırma günü olduğu için sözleşmedeki açık pozisyonlar 30 Mart akşamında sözleşmenin gün sonu uzlaşma fiyatı üzerinden kar/zarar hesaplanarak kapatılır.

Tarih	Açıklama	Sözleşme	Üç Aylık Sözleşmenin Gün Sonu Uzlaşma Fiyatı	K/Z
30.03.2018	Çeyreklik Sözleşme için Son İşlem ve Basamaklandırma Günü	F_ELCBASQ218	166,00	$(166-167)*218,4*10 = -2184$ TL

Aynı gün, basamaklandırma işlemi nedeniyle aylık sözleşmelere aktarılan pozisyonlar için de kapanan sözleşmenin uzlaşma fiyatı referans alınarak kar/zarar hesabı yapılır.

Tarih	Açıklama	Sözleşme	Aylık Sözleşmenin Gün Sonu Uzlaşma Fiyatı	K/Z
30.03.2018	Çeyreklik Sözleşme için Son İşlem ve Basamaklandırma Günü	F_ELCBAS0418	167,00	$(167-166)*72*10 = +720$ TL
30.03.2018	Çeyreklik Sözleşme için Son İşlem ve Basamaklandırma Günü	F_ELCBAS0518	165,00	$(165-166)*74,4*10 = -744$ TL
30.03.2018	Çeyreklik Sözleşme için Son İşlem ve Basamaklandırma Günü	F_ELCBAS0618	168,00	$(168-166)*72*10 = +1440$ TL

İşlem Defterleri

Borsa İstanbul

VİOP tarafından üyelerimize sağlanan işlem defterlerinde (UID) basamaklandırma işlemine ilişkin bir kayıt oluşmamaktadır.

Çeyreklik ve yıllık elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde vade sonu olmaması sebebiyle sözleşmelerin kapanmasında ve pozisyonların aktarılmasında VİOP tarafında bir ücretlendirme söz konusu olmamaktadır.

Konuyla ilgili detaylı bilgi için viop@borsaistanbul.com adresinden VİOP ile iletişime geçebilirsiniz.

Takasbank

Takasbank tarafından üyelerimize sağlanan Takas ekranlarında (İşlemler-Trade History) kapanan sözleşmelerdeki pozisyonlara ilişkin kapama (closing) kaydı, aktarılan pozisyonlara ilişkin ise yeni kontrat (new contract) kaydı oluşmaktadır.

Aşağıda test ortamında test amaçlı gerçekleştirilen basamaklandırma işlemi sonrasında BISTECH takas terminalinde yer alan İşlemler-Trade History ekranında oluşan yeni kontrat ve kapama kayıtları bulunmaktadır. F_ELCBASQ119 sözleşmesinin son işlem ve basamaklandırma günü (test amaçlı olarak 15/02/2018 olarak tanımlanmıştır) sonunda bu sözleşmede 2000 kısa pozisyonu olan bir hesap için kapama kaydı, pozisyonların aktarıldığı F_ELCBAS0119, F_ELCBAS0219 ve F_ELCBAS0319 aylık sözleşmelerinde ise yeni kontrat kaydı görülmektedir.

Hesap	Menkul	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Başlangıç İşlem No	Bitiş İşlem No	Emir Numarası
	*	15.02.2018 00:00:00	15.02.2018 23:59:59			

Menkul	Miktar	A/S	Etbi	İşlem Numarası	Fiyat	İşlem Onayı	A/K/N/V	Ücret 1	Tip	Ücret 2	Kalan	Giriş Tarihi	Takas Tarihi	Dayanak	Takas Tipi
F_ELCBAS0119	2.000	Satış	Açık	240	171,00		Varsayılan	0	Yeni sözleşme	0	0,00	15.02.2018	15.02.2018	ELCBAS01	
F_ELCBAS0219	2.000	Satış	Açık	242	171,00		Varsayılan	0	Yeni sözleşme	0	0,00	15.02.2018	15.02.2018	ELCBAS02	
F_ELCBAS0319	2.000	Satış	Açık	244	171,00		Varsayılan	0	Yeni sözleşme	0	0,00	15.02.2018	15.02.2018	ELCBAS03	
F_ELCBASQ119	2.000	Alış	Kapandı	234	171,00		Kapalı	0	Kapanış	0	0,00	15.02.2018	15.02.2018	ELCBASQ1	

Ayrıca BISTECH Takas terminalinde yer alan “Netleştirme Bilgileri” ekranında kontrat bazında kar-zarar tutarları bulunmaktadır. Kar-zarar tutarları “Teslimat Adedi” kolonuna yansımaktadır.

Hesap	İşlem Menkulu	Takas Tarihi	İşlem Tarihi	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Topla
	*			15.02.2018	15.02.2018	

Menkul	İşlem	Sınıf	İşlem Miktarı	Teslimat Adedi	Teslim Edilen Menkul	İşlem Tarihi	Takas Tarihi	Sözleşme Büyüklüğü	Teslimat Numarası	Teslimat Türü	Teslimat Durumu	Teorik Teslimat Ödemesi
F_ELCBAS0119	Yeni sözleşme işlemi	Ücret 2	2.000	-254,44	TRY	15.02.2018	16.02.2018	74,4	240	Normal	Normal	0,
F_ELCBAS0219	Yeni sözleşme işlemi	Ücret 2	2.000	-229,82	TRY	15.02.2018	16.02.2018	67,2	242	Normal	Normal	0,
F_ELCBAS0319	Yeni sözleşme işlemi	Ücret 2	2.000	-254,44	TRY	15.02.2018	16.02.2018	74,4	244	Normal	Normal	0,
F_ELCBASQ119	Gerçeğe uygun değerlendirme	Takas	2.000	1.728.000,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	216,0	200	Normal	Normal	0,
F_ELCBASQ219	Gerçeğe uygun değerlendirme	Takas	2.000	6.115.200,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	218,4	209	Normal	Normal	0,
F_ELCBASQ319	Gerçeğe uygun değerlendirme	Takas	2.000	0,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	220,8	217	Normal	Normal	0,
F_ELCBASQ419	Gerçeğe uygun değerlendirme	Takas	2.000	0,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	220,8	222	Normal	Normal	0,
F_ELCBAS0119	Yeni sözleşme işlemi	Takas	2.000	-1.934.400,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	74,4	240	Normal	Normal	0,
F_ELCBAS0219	Yeni sözleşme işlemi	Takas	2.000	-1.209.600,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	67,2	242	Normal	Normal	0,
F_ELCBAS0319	Yeni sözleşme işlemi	Takas	2.000	4.166.400,00	TRY	15.02.2018	16.02.2018	74,4	244	Normal	Normal	0,
F_ELCBASQ119	Kapanış	Yeni Sözleşme	2.000	-2.000,00	D_ELCBASQ1	15.02.2018	16.02.2018	216,0	226	Normal	Normal	0,
F_ELCBASQ119	Kapanış	Diğer miktar	2.000	-171,00	D_ELCBASQ1	15.02.2018	16.02.2018	216,0	226	Normal	Normal	0,

Konuyla ilgili detaylı bilgi için tat@takasbank.com.tr adresinden Takasbank ile iletişime geçebilirsiniz.

Basamaklandırma Raporu

Basamaklandırma raporu her işlem günü sabahında üyelerimize sağlanacak olup, basamaklandırma olmayan günlerde içeriği boş olacaktır. Basamaklandırma olacağı günlerde ise, raporda basamaklandırma işleminin gerçekleşeceği gün, basamaklandırma işleminin gerçekleşeceği sözleşme ve basamaklandırma sonucu pozisyonların aktarılacağı sözleşmelerin bilgileri yer alacaktır.

Raporun formatına ve rapordaki alanların açıklamalarına [“BISTECH Borsa İstanbul Veri Bildirim ve Kabul Formatları”](#) dokümanı aracılığıyla ulaşılabilmektedir.

F_ELCBASQ218 sözleşmesinin son işlem ve basamaklandırma günü olan 30 Mart 2018 tarihi için aşağıdaki örnek rapor hazırlanmıştır.

VADE TARİHİ	KAPANACAK SOZLESME	POZISYON TASINACAK SOZLESME
CASCADE DATE	CASCADE FROM	CASCADE INTO
2018-03-30	F_ELCBASQ218	F_ELCBAS0418
2018-03-30	F_ELCBASQ218	F_ELCBAS0518
2018-03-30	F_ELCBASQ218	F_ELCBAS0618